Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cyflwr yr Ystad

Effeithlonrwydd a pherfformiad amgylcheddol ystad weinyddol Llywodraeth Cymru 2020-2021

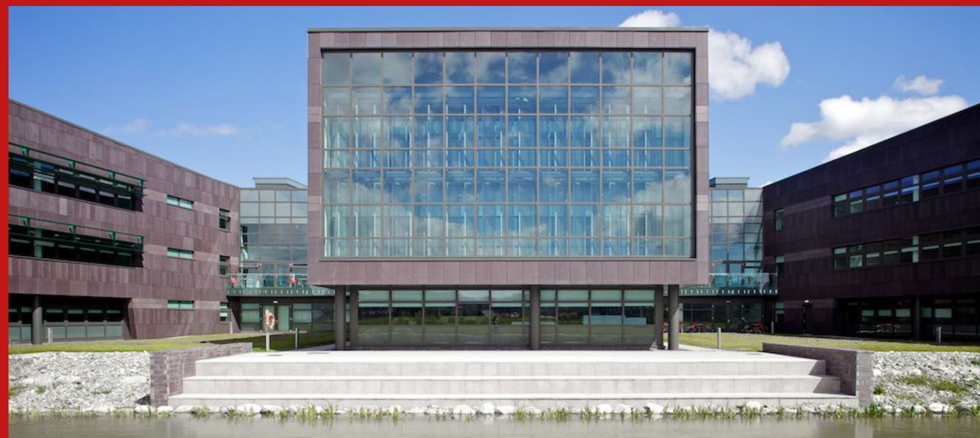

llyw.cymru

Cynnwys

1. **Cyflwyniad** 3

2. **Perfformiad yr Ystad** 5
   - Effeithiolrwydd 5
   - Maint a Chostau Rhedeg 6

3. **Effeithlonrwydd Amgylcheddol** 7
   - Ynni 7
   - Gwastraff 7
   - Dŵr 8
   - Perfformiad amgylcheddol 8
   - Tystysgrifau Ynni i'w Harddangos – yr 8 prif safle 9

4. **Edrych tua'r Dyfodol** 10

Atodiad 1: 11
Data allweddol 15 swyddfa graidd yr Ystad Weinyddol ar 31 Mawrth 2021

Atodiad 2: 13
Arbedion yn sgil gwagio adeiladau 2015, 2020 a 2021

Atodiad 3: 14
Crynodeb o Berfformiad 2015, 2020 a 2021

Atodiad 4: 15
Crynodeb o Berfformiad yr Ystad Arbenigol

OGL © Hawlfraint y Goron 2022, Llywodraeth Cymru, WG46020, ISBN digidol 978-1-80535-118-4
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg

1. Cyflwyniad

Bu'r rhan fwyaf o'n swyddfeydd ar gau am gyfran dda o'r flwyddyn o achos pandemig Covid 19, gyda'r holl staff heblaw am y rhai hanfodol yn gweithio o bell. Mae'r adroddiad hwn felly ond yn nodi'r prif feincnodau o ran costau a pherfformiad amgylcheddol.

Daeth Strategaeth Leoli 2015-20 i ben ym mis Mawrth 2020. Cymerwyd ei lle gan y Strategaeth Gweithle 10 mlynedd sy'n nodi fframwaith o egwyddorion fydd yn llywio cynlluniau'r dyfodol ac yn sicrhau ein bod y cael y gorau posibl o'r Ystad Weinyddol. Erys yr ymrwymiad i ystad wasgaredig, ac i gynyddu'r pwyslais ar ddatblygu ystad sy'n cefnogi polisïau ehangach y Llywodraeth ar yr argyfwng hinsawdd a natur.

Mae cefnogi canol trefi, cynaliadwyedd ein hadeiladau a thrafnidiaeth gyhoeddus a chynaliadwy yn parhau i fod yn ystyriaethau pwysig wrth lunio ystad y dyfodol. Mae bod yn fwy hyblyg er mwyn ymgorffori tueddiadau a pholisïau ynghylch patrymau gweithio mwy cyfunol yn awgrymu bod angen math gwahanol o ofod swyddfa. Fodd bynnag, mae cyfyngiadau ariannol yn parhau i fod yn ystyriaeth bwysig iawn wrth wneud penderfyniadau.

Byddwn yn parhau i drafod â staff ac Undebau Llafur wrth ystyried yr opsiynau pan ddaw cyfle i gau neu gyfnewid swyddfeydd gan ddadansoddi'r costau a'r manteision yn fanwl.

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r prif ddata perfformiad o ran effeithlonrwydd a'r amgylchedd ac yn eu cymharu â ffigurau cyfatebol y strategaeth flaenorol. Dyma'r prif ddangosyddion:

- Maint a chost rhedeg yr ystad:
  - Rhent[1]
  - Ardrethi Busnes
  - Costau eraill.
- Effeithlonrwydd y gweithle:
  - £ fesul swydd cyfwerth ag amser llawn (FTE)
  - Metrau sgwâr fesul swydd FTE.
- Perfformiad ynni fel Tystysgrif Ynni i'w Harddangos (DEC).
- Perfformiad amgylcheddol o ran allyriadau CO_2 cynhyrchu ac ailgylchu gwastraff a defnyddio dŵr.

Mae'r ffigurau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn yn rhoi cipolwg o effeithlonrwydd y swyddfeydd gweithredol craidd a oedd yn rhan o'r ystad ar 31 Mawrth 2021. Rhestrir y swyddfeydd hyn yn Atodiad 1.

Nid ydym wedi cynnwys eiddo arbenigol yn y ffigurau cost-effeithlonrwydd a nodir ym mhrif gorff yr adroddiad. Fe welwch fanylion yr eiddo arbenigol hyn yn Atodiad 4.

1 Defnyddir rhent dybiannol ar gyfer swyddfeydd rhydd-ddaliadol. Adolygir hyn bob 5 mlynedd yn unol â'r prisiad asedau corfforaethol. Cynhaliwyd yr adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2020.

1.1 Yr Ystad Weinyddol

Roedd yr Ystad yn darparu 69,850 m sg o ofod gweithio a chyfarfod hyblyg modern ar gyfer 5,517 o staff a chontractwyr cyfwerth ag amser llawn, ar 31 Mawrth 2021.

Mae'r 15 swyddfa graidd yn cynnwys y prif hybiau ym Mharc Cathays Caerdydd, Rhyd-y-Car Merthyr Tudful, Rhodfa Padarn, Aberystwyth a Sarn Mynach, Cyffordd Llandudno. Ceir swyddfeydd ac adeiladau eraill ledled Cymru i sicrhau presenoldeb gwasgaredig ac i sicrhau y gellir darparu gwasanaethau i ddiwallu anghenion busnes (Ffigur 1).

Ceir data ategol yn Atodiadau'r adroddiad hwn:

- **Atodiad 1:** Data allweddol 15 swyddfa graidd yr Ystad Weinyddol ar 31 Mawrth 2021.
- **Atodiad 2:** Arbedion yn sgil gwagio eiddo 2015, 2020 a 2021.
- **Atodiad 3:** Crynodeb o Berfformiad 2015, 2020 a 2021.
- **Atodiad 4:** Crynodeb o Berfformiad yr Ystad Arbenigol.

Ffigur 1: Lleoliad swyddfeydd craidd Llywodraeth Cymru

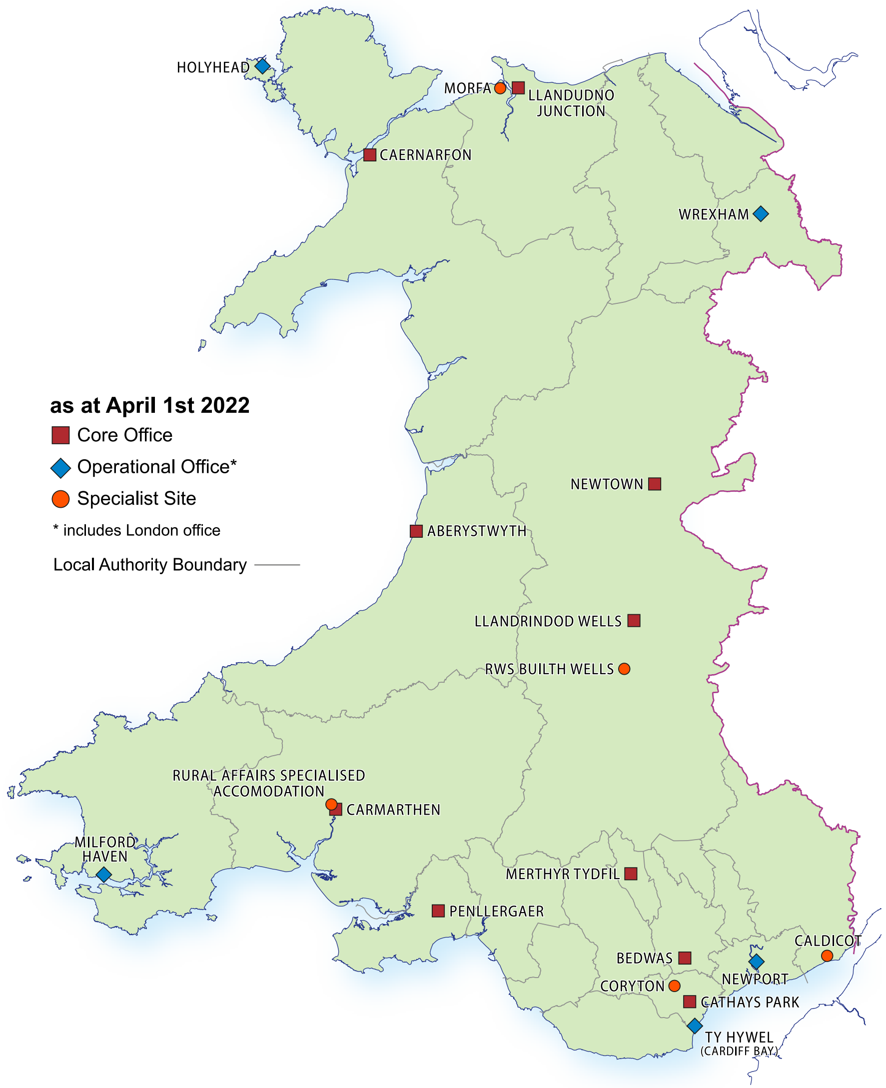

2. Perfformiad yr Ystad

Bu’r rhan fwyaf o weithwyr swyddfa yn gweithio o bell yn ystod 2020-2021.

Er mwyn gallu cymharu â blynyddoedd blaenorol, mae'r ffigurau'n seiliedig ar y dybiaeth bod yr holl weithwyr a chontractwyr swyddfa wedi gweithio yn eu safleoedd contractiol gydol y flwyddyn, ac eithrio staff yn QED, sydd, at ddibenion y dadansoddiad hwn yn unig, wedi'u neilltuo i swyddfeydd cyfagos.[2]

2.1 Effeithiolrwydd

Yn gyffredinol, mae'r Ystad Weinyddol yn parhau i grebachu o ran maint, gyda phlas Caeriw, Nantgarw a QED, Trefforest yn cau. Mae dau lawr yn safle Teras Picton, Caerfyrddin yn dal yn wag ac yn ddiangen ac ni adnewyddwyd prydles y storfa yn Llandochau, Caerdydd. Bydd adeilad QED yn cael ei werthu ac rydym yn chwilio am denantiaid ar gyfer y gofod gwag yn Nheras Picton, Caerfyrddin.

Cafodd maint yr ystad graidd ei leihau 6,331 m sg yn ystod y flwyddyn i 69,850 m sg.

Mae'r angen am ystad wasgaredig ledled Cymru yn cyfyngu ar gyfleoedd i gau swyddfeydd ymhellach, ond rydym yn ystyried yr opsiynau i sicrhau’r 'maint cywir' drwy ddatblygu achosion busnes, arfarnu buddsoddiadau ac ymgynghori â staff ac Undebau Llafur wrth i gyfleoedd, megis cymalau torri neu derfynu prydlesau, godi. Wrth i arferion gweithio o bell ennill eu plwyf, rhagwelir y bydd natur yr ystad swyddfeydd yn newid ymhellach a chodith fwy o gyfleoedd i sicrhau arbedion trwy fod yn effeithlon.

Mae cyfleoedd i gydleoli, naill ai drwy is-osod gofod dros ben neu mewn adeiladau cyhoeddus eraill yn parhau i gael eu harchwilio, ond bu llai o weithgarwch yn hyn o beth o ganlyniad i'r pandemig yn 2020-21.

Cadwyd at y cynllun rhesymoli o 5 swydd FTE fesul 10 gweithfan ac 8 metr sgwâr fesul gweithfan. Parhaodd yr adolygiadau o ofynion swyddfeydd Abertawe a Threfforest ar sail hyn hyd 2021-2022 ac mae'r swyddfeydd yn y Drenewydd wedi'u cyfuno'n un llawr.

Mae'r ffigurau perfformiad allweddol ar gyfer yr ystad gyfan wedi'u nodi isod. Ceir dadansoddiad fesul adeilad yn Atodiad A.

2 At ddiben yr adroddiad hwn, neilltuir y gweithwyr hyn, gan gynnwys staff Awdurdod Refeniw Cymru, fel arfer i Barc Cathays, Bedwas a Merthyr Tudful, hynny at ddibenion dadansoddi yn unig. Nid yw’n cael unrhyw effaith ar y prif faincnod sy’n ymwneud â’r ystad gyfan.

2.2 Maint a Chostau Rhedeg

	31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021	Newid 31 Mawrth 2020-2021
Cyflwr yr Ystad				
Arwynebedd yr Ystad Gyfan (m sg)	82,295	76,181	69,850	-8.31%
Nifer yr Eiddo	25	17	15	-2
Cost (m)	£18.136	£20.42	£18.413	-9.83%
Effeithlonrwydd				
Cost fesul FTE	3,285	3,778	3,337	-11.67%
Cost fesul m sg	212.4	268.04	263.61	-1.65%
M sg fesul FTE	15.5	14.1	12.6	-9.93%

3. Effeithlonrwydd Amgylcheddol

Arweiniodd pandemig COVID-19 at ostyngiad enfawr yn nifer y staff sy'n gweithio yn y safleoedd gwaith. Mae hynny wedi cael effaith ddofn ar y defnydd o gyfleustodau a'r gwastraff a gynhyrchir.

3.1 Ynni

- Gostyngiad o **8.1%** fel canran yn yr allyriadau tCO_2e gros o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- Gostyngiad o **25%** yn y defnydd o drydan o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- Cynnydd o **51%** yn y defnydd o nwy o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Priodolir y cynnydd yn y defnydd o nwy i'r angen am systemau aerdymheru oedd yn cynnal cyflenwad o aer ffres rhag ailgylchredeg aer, hyn oll i leihau'r risg o drosglwyddo COVID.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i ddilyn canllawiau'r diwydiant ar weithredu ei systemau adeiladu'n ddiogel.

3.2 Gwastraff

Cafodd Covid effaith gadarnhaol ar faint o wastraff a gynhyrchwyd, ond effaith negyddol ar y gyfran yr oedd modd ei hailgylchu gan fod gwastraff meddygol fel masgiau, menig a chlytiau gwrthfacterol wedi'u halogi.

- Gwelwyd 82% yn llai o wastraff, o 284 tunnell yn 2019-2020 i 50 tunnell yn ystod 2020-2021.
- Gwelwyd gostyngiad o 71% yn swm y gwastraff a anfonwyd i safleoedd tirlenwi dros yr un cyfnod, ond dyblodd y ganran a anfonwyd i safleoedd tirlenwi.
- Cafodd 69% o gyfanswm y gwastraff ei ailgylchu, gostyngiad o 83%, sef lefel y flwyddyn flaenorol.
- Cynyddodd cyfran y gwastraff a anfonwyd i gynhyrchu ynni o 17% i 29%.

3.3 Dŵr

Roeddem wedi disgwyl y gostyngiad yn y defnydd o ddŵr i 2.1 m^3/y pen gan fod llai o staff a chontractwyr yn y swyddfeydd a chontractwyr ar y safle a bod rhai swyddfeydd wedi cau.

3.4 Perfformiad amgylcheddol

Dangosir manylion yr allyriadau tŷ gwydr, faint o wastraff a gynhyrchwyd ac o ddŵr a ddefnyddiwyd yn yr Ystad Weinyddol isod:

GHG	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Newid 31 Mawrth 2020-2021
Cyfanswm allyriadau (t CO^2e)	4236	3713	3500	- 5.74%
Trydan (t CO^2e)	3193	2647	1896	-28.37%
Nwy (t CO^2e)	1043	1066	1604	+50.47%
Gwastraff	**2015-2016**	**2019-2020**	**2020-2021**	
Cyfanswm gwastraff (tunelli)	372	284	50	-82.39%
Tirlenwi (tunelli)	112	3.8	1.1	-71%
Tirlenwi (%)	1	1	2	+100%
Gwastraff i gynhyrchu ynni (%)	11	17	29	+70.59%
Ailddefnyddio/Ailgylchu (%)	88	82	69	-15.85%
Dŵr	**2015-2016**	**2019-2020**	**2020-2021**	
(m^3 fesul person/bl)	8	5.6	2.1	-419.64%

3.5 Tystysgrifau Ynni i'w Harddangos – yr 8 prif safle

Gan yr oedd y rhan fwyaf o swyddfeydd wedi cau am y flwyddyn neu am ran ohoni, mae'r Tystysgrifau Ynni i'w Harddangos yn dangos gwelliant pendant o'u cymharu â 2019-2020.

Y mesur cyfartalog oedd Band D o hyd, gyda gostyngiad o 74 i 62.375.

Perfformiad DEC y Safle 2020-2021

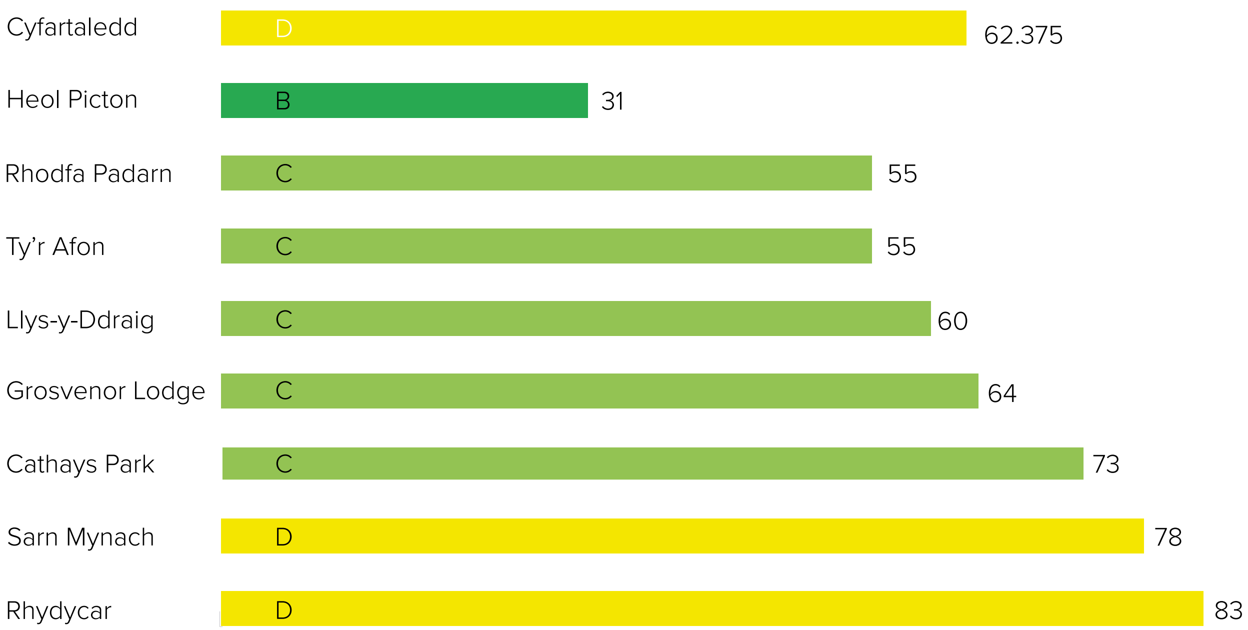

Perfformiad Amgylcheddol

Mae'r sgôr Tystysgrifau Ynni wedi gwella 3 phwynt ar gyfartaledd ers 2018-29. Gwnaeth pob swyddfa berfformio'n well na'r cyfartaledd o ran ei math a'i maint, gyda 7 o'r 11 wedi gwella ers Mawrth 2019.

Mae'r ystad wedi cynnal neu wella'i pherfformiad amgylcheddol mewn 6 o'i 8 safle.

4. Edrych tua’r Dyfodol

Mae'r adroddiad hwn ar Gyflwr yr Ystad 2020-21 yn edrych yn ôl ar flwyddyn pan fu’n swyddfeydd unwaith eto’n wag wrth i staff weithio o bell yn ystod y pandemig.

Llwyddwyd i wella lefelau effeithlonrwydd trwy ostwng nifer yr adeiladau. Ond gyda pholisi a thechnoleg yn cefnogi pobl i weithio o bell, mae’n anodd gwybod beth fydd gofynion yr ystad yn y dyfodol.

O ystyried yr ymrwymiad i ystad wasgaredig, bydd cyfleoedd i wella effeithlonrwydd yn y dyfodol yn dibynnu i raddau helaeth ar wneud mwy o ddefnydd o'r adeiladau hynny rydym wedi’u cadw. Fodd bynnag, gan fod y model gweithio cyfunol i’w weld yn cael ei efelychu ar draws y sector cyhoeddus, y realiti yw ei bod yn debygol y bydd lleoedd yn dal i gael eu tanddefnyddio ar draws yr ystad gyhoeddus yn gyffredinol. Bydd hyn yn ei gwneud yn anoddach i allu gwella effeithlonrwydd.

Atodiad 1: Data allweddol 15 swyddfa graidd yr Ystad Weinyddol ar 31 Mawrth 2021

Cyfeiriad	O dan Berchnogaeth LlC NIA*	NIA* m sg	Staff Snowdrop 2021 (gan gyn contractwyr yn defnyddio gofod LlC)	m sg fesul aelod o staff Snowdrop	Cymhareb ddesgiau	Rhydd/ Les-ddaliad	Alldaliadau Blynyddol heb Rent ac Ardrethi	Ardrethi 2021	Rhent gan gyn TAW
CP1 a CP2 Parc Cathays, Caerdydd	37,923	37,696	3,012.2	13	0.85	○	£4,559,322	£1,270,978	£3,409,420
Rhan o Loriau 2/5, Tŷ Hywel, Bae Caerdydd		1,792	127.8	14	1.34	■	£47,924	£0	£0
Tŷ'r Afon, Bedwas Road, Bedwas, Caerffili		2,486	212.3	12	1.16	■	£306,588	£107,776	£374,490
Rhyd-y-Car, Merthyr Tudful	6,097	6,097	559.4	11	1.02	○	£1,208,144	£264,825	£825,000
Teras Picton, Caerfyrddin	3,791	2,920	273.1	11	0.89	○	£215,773	£106,826	£202,100
Parc Busnes Havenshead, Aberdaugleddau		155	28.0	6	0.64	■	£19,592	£7,089	£16,800
Llys-y-Ddraig, Parc Busnes Penllergaer, Abertawe	1,792	1,713	255.9	7	0.89	○	£267,497	£80,785	£148,180
Rhodfa Padarn, Aberystwyth	6,262	5,781	291.3	20	1.29	○	£1,054,750	£260,979	£544,325
Adeilady Goron, Spa Road East, Llandrindod	2,672	2,346	109.1	22	1.47	○	£194,402	£51,116	£133,212
Ladywell House, Y Drenewydd		1,166	71.6	16	1.35	■	£193,057	£40,613	£126,018
Timekeepers Office, Caergybi		55	8.0	7	0.63	■	£5,966	£3,531	£5,000
Sarn Mynach, Cyffordd Llandudno	7,105	6,139	425.2	14	1.01	○	£1,092,607	£323,274	£541,497
1 Grosvenor Lodge, Grosvenor Road, Wrecsam		318	16.8	19	1.43	■	£39,935	£13,509	£40,800
Ystafelloedd 5, 7 & 8 Bloc A, Doc Victoria, Caernarfon		738	86.0	9	0.93	■	£86,606	£15,916	£76,200
Llawr Gwaelod, Uned 2 Oak House, Parc Busnes Celtic Springs, Casnewydd		448	40.7	11	0.76	■	£40,810	£25,906	£63,600

* NIA – Arwynebedd Mewnol Net ○ Rhydd-ddaliad ■ Les-ddaliad

Atodiad 2: Arbedion yn sgil gwagio adeiladau 2015, 2020 a 2021

	Dyddiad Gwagio	Cyfanswm Bras Arbedion 2015-16	Cyfanswm Bras Arbedion 2016-17	Cyfanswm Bras Arbedion 2017-18	Cyfanswm Bras Arbedion 2018-19	Cyfanswm Bras Arbedion 2019-20	Cyfanswm Bras Arbedion 2020-21	Cyfanswm Bras Arbedion 2021-22	Cyfanswm 7 ml
Wynchway House, Hwlffordd	01/02/2016	£21,861	£131,168	£131,168	£131,168	£131,168	£131,168	£131,168	**£808,869**
Ffordd Arran, Dolgellau	31/03/2016	-	£7,073	£7,073	£7,073	£7,073	£7,073	£7,073	**£42,438**
Parc Cenedlaethol, Penrhyndeudraeth	31/03/2016	-	£29,094	£29,094	£29,094	£29,094	£29,094	£29,094	**£174,564**
Brecon House, Caerffili	31/05/2017	-	-	£106,280	£127,606	£127,606	£127,606	£127,606	**£616,704**
Tyr Llyn, Abertawe	23/06/2017	-	-	£371,811	£481,245	£481,245	£481,245	£481,245	**£2,296,791**
Hen Ficerdy, Caergybi	12/01/2018	-	-	£7,110	£33,271	£33,271	£33,271	£33,271	**£141,094**
Hill House, Teras Picton, Caerfyrddin	01/04/2018	-	-	-	£139,078	£139,078	£139,078	£139,078	**£556,312**
Bocam Park, Pen-y-bont ar Ogwr	22/06/2018	-	-	-	£92,863	£119,770	£119,770	£119,770	**£452,173**
Adeiladau'r Goron, Penrallt, Caernarfon	27/07/2018	-	-	-	£242,337	£356,666	£356,666	£356,666	**£1,312,335**
Clarence House, Casnewydd	30/05/2019	-	-	-	-	£79,381	£94,999	£94,999	**£269,379**
Southgate House, Caerdydd	19/09/2019	-	-	-	-	£87,042	£163,766	£163,766	**£414,574**
33 Newport Road, Caerdydd	31/03/2020	-	-	-	-	-	£4,340	£4,340	**£8,680**
Plas Carew, Nantgarw (Unedau 5/7)	12/02/2021	-	-	-	-	-	£72,318	£561,619	**£633,937**
Uned 22 Y.Dd. Llandochau, Heol Penarth, Caerdydd	23/03/2021	-	-	-	-	-	£2,588	£118,089	**£120,677**
Cyfanswm Arbedion		**£21,861**	**£167,335**	**£652,536**	**£1,283,735**	**£1,591,394**	**£1,763,432**	**£2,368,234**	**£7,848,527**

Atodiad 3: Crynodeb o Berfformiad 2015, 2020 a 2021

	31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2019	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021
Effeithiolrwydd							
Cost fesul FTE	£3,139	£3,229	£3,380	£3,576	£3,428	£3,778	£3,337
Cost-effeithlonrwydd – fesul m sg	£220.37	£212.82	£223.85	£230.02	£233.22	£268.04	£263.61
Rhent fesul m sg	£71.08	£71.26	£71.61	£69.71	£69.34	£96.60	£93.15
Ardrethi fesul m sg	£33.07	£33.84	£33.85	£34.98	£37.26	£37.76	£36.84
Arall fesul m sg	£116.23	£107.72	£118.39	£125.33	£126.62	£133.68	£133.62
Effeithlonrwydd Gofod – m sg/FTE	14.2	15.2	15.1	15.5	14.7	14.1	12.7
M sg fesul gweithle	11.46	11.95	12.21	12.63	12.91	12.85	13.35
Gweithleoedd fesul FTE	1.24	1.27	1.24	1.23	1.14	1.1	0.95
Perfformiad Amgylcheddol							
Cyfanswm Allyriadau (t CO_2)	8,498	6,939	6,259	5,376	4,236	3,713	3,500
Trydan (t CO_2)	7,185	5,863	5,193	4,259	3,193	2,647	1,896
Nwy (t CO_2)*[3]	1,313	1,076	1,066	1,117	1,043	1,066	1,604
Cyfanswm Gwastraff (Tunelli)	500	498	553	350	372	284	50
Tirlenwi (% o'r cyfanswm)	25	22	18.5	12	1	1	2
Ailgylchu (% o'r cyfanswm)	75	78	81.5	88	88	82	69
Gwastraff i Gynhyrchu Ynni (% o'r cyfanswm)	-	-	-	-	11	17	29
Dŵr (M.3/person/bl)**[4]	8.3	8	7.1	6.3	6.2	5.6	2.1

3 Ffigurau'n cynnwys yr olew a'r nwy hylif a ddefnyddiwyd .
4 Effeithiwyd ar y ffigur hwn gan y ffaith y bu'n rhaid fflysio systemau dŵr yn rheolaidd dros COVID i gadw'r amgylchedd gwaith yn ddiogel.

Atodiad 4: Crynodeb o Berfformiad yr Ystad Arbenigol

Cyfeiriad	Rheswm dros ei eithrio	NIA* m sg	Cyfanswm Cost Flynyddol 2016-2017	Cyfanswm Cost Flynyddol 2017-2018	Cyfanswm Cost Flynyddol 2018-2019	Cyfanswm Cost Flynyddol 2019-2020	Cyfanswm Cost Flynyddol 2020-2021
25 Victoria Street, San Steffan	Swyddfa y tu allan i Gymru	304	£334,994	£479,844	£435,749	£358,403	£371,782
Cyfleuster Arbenigol, Cil- y-Coed	Defnydd Arbenigol	N/A	£523,807	£768,651	£544,002	£597,208	£669,404
Canolfan Rheoli Traffig, Coryton, Caerdydd	Defnydd Arbenigol (Traffig)	763	£230,799	£236,951	£298,460	£174,748	£176,786
Canolfan Rheoli Traffig, PB Morfa, Ffordd Sam Pari, Morfa	Defnydd Arbenigol (Traffig)	1,128	£165,272	£190,144	£179,382	£127,542	£133,418
Plot 233, Pafiliwn, Maes y Sioe Fawr, Llanfair-ym-Muallt	Defnydd Arbenigol (Pafiliwn)	220	£50,600	£74,932	£69,050	£47,438	£45,446
Adeilad Arbenigol Materion Gwledig, Sir Gaerfyrddin	Defnydd Arbenigol	452	£49,592	£34,123	£36,957	£36,104	£35,091